

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2024

Marking Scheme

Lithuanian

Ordinary Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

In reading the marking scheme the following points should be noted:

- In all sections of the examination the answers given on the marking scheme should not be considered as the only possible answers that may be accepted. Alternative expressions, phrases and words which convey a similar meaning to those on the published marking scheme are also acceptable.
- The detail required in any answer is determined by the context and the manner in which the question is asked, and by the number of marks assigned to the answer in the examination paper. Requirements and mark allocations may, therefore, vary from year to year.
- Words, expressions or phrases must be correctly used in context and not contradicted, and where there is evidence of incorrect use or contradiction, the marks may not be awarded.
- As a general rule, if in doubt about the validity of any answer, examiners must consult their advising examiner before awarding marks.

Annotations used in the marking

Not all responses are annotated

Annotation	Meaning
✓	Correct
_____	Language/Grammar error(s)
~~~~~	Unclear
MMS	Modified marking scheme applied
^	Omission
–	Question has not been answered
[...]	Irrelevant material
{ ... }	Answers given in the wrong language

Answers given in the wrong language e.g. answers in Irish / English when Lithuanian is required or answers in Lithuanian when Irish / English is required – **award 50%** of the marks.

SECTION A Reading Comprehension (120 Marks)

Answer Reading Comprehension 1, 2 and 3

Reading Comprehension 1 / Pirma užduotis

Atsakykite į klausimus nuo (a) iki (i) lietuviškai.

(a) Kokius drabužius vilkėjo praeiviai? (1 dalis)

2 Marks

- Šiltus

(b) Kuris teiginys parodo, kad mieste jau vakaras? (1 dalis)

2 Marks

- Vitrinos jau buvo apšviestos

(c) Kodėl pasakotojas mėgo vakaro miestą? Parašykite **vieną** detalę. (1 dalis)

2 Marks

- Gatvėse žmonių būdavo daug, ypač tokio jaunimo kaip pasakotojas
- Daug žmonių, ypač jaunimo
- Daug žmonių
- Daug jaunimo
- Žmonės / jaunimas

(d) Pasakotojas pamato Ričį po keturių minučių. (1 dalis)

2 Marks

- Neteisingai

(e) Išrinkite tinkamą žodį ir jį įrašykite. (2 dalis)

4 Marks (4 x 1)

(i) mėlynas ilgas	<i>paltas</i>
(ii) kojos	<i>sukryžiuotos</i>
(iii) leidžia laiką	<i>viena</i>
(iv) veido išraiška	<i>sustingusi</i>
(v) šalia prisėstų ir	<i>užkalbintų</i>

(f) Raskite **vieną** esamojo laiko veiksmažodį. (2 dalis)

5 Marks

Any one of:

- Sėdi
- Liečia
- Leidžia
- Palieku
- Laiko
- Čiupinėja
- Žiūri
- Paprašau
- Pasijaučiu
- Esu
- Apsimeta
- Matau
- Nedrįstu

(g) Sunumeruokite veiksmus pagal jų eiliškumą tekste. **(2 dalis)**

10 Marks (5 x 2)

Veiksmas	Eiliškumas
Pasakotojas paprašo Ričio nubėgti arbatos	1
Pasakotojas lėtu žingsniu priėjo prie moters	3
Pasakotojas atsisėdo šalia	5
Pasakotojas kelias akimirkas sėdėjo tylėdamas	6
Moteris į pasakotoją net neatsisuko	4
Pasakotojas nusprendžia pakilti iš vietos	2

(h) Pažymėkite (✓) teisingus ir neteisingus teiginius **(3 dalis)**

3 Marks (3 x 1)

	Teisingas	Neteisingas
1. Moteris kalbėjo garsiai.		✓
2. Moteris pirštais barbeno į termosą.	✓	
3. Moteris pradėjo kalbėti pasirodžius Ričiui.		✓

(i) Parašykite vieną paros laiką, minimą tekste. **(3 dalis)**

4 Marks

- Diena
- Vakaras

Answer question **(j)** in **English**.

(j) Why did narrator decide to approach the woman in the park? Refer to the text in support of your answer. (50 words in total)

6 Marks

- The narrator has often seen this woman alone in a park.
- He was curious why this woman is always alone.
- He wanted to find out why is she always sitting on the same bench and always alone.
- He felt guilty that he has never approached her and asked how she is, why is she always alone.

No reference to the text – minus 1 Mark.

Reading Comprehension 2 / Antra užduotis

Atsakykite į klausimus nuo (a) iki (h) lietuviškai.

(a) Kas sukūrė žaidimą „Kondigno“? (1 dalis)

4 Marks

- Vytauto Didžiojo universitetas / VDU
- Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) studentai
- Studentų komanda
- Komanda „For Fun“
- Komandos nariai Justinas / Judita

(b) Pažymėkite (✓) teisingus ir neteisingus teiginius. (1 dalis)

4 Marks (2 x 2)

	Teisingas	Neteisingas
1. Šachmatai paremti Brailio rašto metodika.		✓
2. Išmanioji programėlė įgarsina žaidimą.	✓	

(c) Žaisdami žaidimą jūs galėsite (1 dalis)

3 Marks

- Bendrauti ir juoktis

(d) Kuriant žaidimą praverė patyrusių žmonių patarimai. (2 dalis)

2 Marks

- Teisingai

(e) Suderinkite sakinius. Įrašykite atsakymo raidę prie žemiau pateiktų skaičių. (2 dalis)

6 Marks (3 x 2)

1.	2.	3.
C	A	B

(f) Kur galima rasti žaidimo aprašymą? Parašykite dvi detales. (3 dalis)

4 Marks

- Tinklalapyje kondigno.com
- Feisbuko paskyroje
- Kondigno.com
- Feisbuke

(g) Kiek žaidėjų gali žaisti žaidimą? (3 dalis)

- Nuo dviejų iki šešių žaidėjų
- Du žaidėjai
- Šeši žaidėjai

4 Marks

2 Marks

2 Marks

(h) Remdamiesi tekstu pažymėkite (✓), ką rasite Kondigno žaidime. **(3 dalis)**

8 Marks (4 x 2)

(i) Žaidimo lenta	✓
(ii) Šešios palmės	✓
(iii) Kauliukai	
(iv) Maišelis	✓
(v) Mediniai pagaliukai	✓

Answer questions **(i)** in English.

(i) What are the benefits of the game Kondigno? Refer to text in support of your answer.
(50 words in total)

5 Marks

- The game is for everyone.
- The game can be played by the sighted and the blind.
- Interesting and fun game.
- Interactive game, there is a lot of communication while playing.
- Have a great time.
- Up to 6 players can play.

No reference to the text – minus 1 Mark.

Reading Comprehension 3 / Trečia užduotis

Atsakykite į klausimus nuo (a) iki (g) lietuviškai.

a) Parašykite **vieną** Lietuvos valstybės simbolį paminėtą tekste. (1 dalis)

5 Marks

Any one of:

- Lietuvos himnas
- Himnas
- Šalies vėliava
- Vėliava
- Trispalvė

b) Parašykite **dvi** detales apie Dominyką. (1 dalis)

6 Marks (2 x 3)

Any two of:

- Breiko čempionato nugalėtoja
- Šešiolikmetė / 16 metų
- Labai jauna
- Lietuvos šokėja
- Laimėjo aukso medalį
- Laimėjo kelialapį į Paryžiaus olimpines žaidynes
- Turi ryžto ir užsispyrimo
- Dalyvauja tarptautiniuose čempionatuose
- Treniruojasi dieną
- Treniruojasi savaitgaliais

c) Kiek valandų treniruojasi Dominika?

6 Marks (2 x 3)

- **Per dieną** – 6 / šešias valandas.
- **Savaitgaliais** – 8 / aštuonias valandas.

d) Kelių metų būdama Dominika susidomėjo breiku? (2 dalis)

3 Marks

- Penkerių metų / 5 metų

e) Sudarykite sakinius. Įrašykite atsakymo raidę prie žemiau pateiktų skaičių. (2 dalis)

6 Marks (3 x 2)

1.	2.	3.
C	A	B

f) Kas dar Dominikai yra mama? Parašykite **dvi** detales. (2 dalis)

4 Marks (2 x 2)

- Treneris
- Teisėjas
- Patarėjas

g) Pažymėkite (✓) teisingus ir neteisingus teiginius. (3 dalis)

10 Marks (5 x 2)

	Teisingas	Neteisingas
1. Dominika laimėjo bilietą į Paryžiaus olimpinės žaidynes.	✓	
2. Žaidynėse šoks keturiolika pasaulio breiko šokėjų.		✓
3. Nickos tikslas – laimėti olimpiadoje.	✓	
4. Olimpinėse žaidynėse breikas bus nauja sporto šaka.	✓	
5. Šokėja nori įsirašyti į istoriją.	✓	

SECTION B: Written Production (60 Marks)

Mark content and language / expression separately

- Award content marks first. No marks are awarded for irrelevant information / content.
- Use square brackets to bracket off irrelevant material [...]; exclude when judging language mark.
- Answers which are completely irrelevant or contain no rewardable material for content will be awarded no marks for language.
- When marking language take a global view of the language use to locate the candidate's work in the most appropriate category.

SECTION B: Written Production (60 Marks)

Ketvirta užduotis

(30 Marks)

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c)**.

(a) Aprašykite savo hobi.

- Kaip ir kada susidomėjote šiuo hobiu?
- Kiek laiko skiriate savo hobiui?
- Papasakokite, ką išmokote, ką naujo sužinojote užsiimdami hobiu.
- Kodėl jums patinka šis hobis?

(b) Jūsų mėgstamiausias patiekalas.

- Koks tai patiekalas?
- Iš kokios šalies šis patiekalas?
- Kur teko valgyti šio patiekalo?
- Kodėl šis patiekalas jums yra mėgstamiausias?

(c) Aprašykite jums patinkantį įžymų žmogų, pavyzdžiui: aktorį, šokėją, dainininką, sportininką, rašytoją.

- Įvardinkite jums patinkantį žmogų.
- Papasakokite, ką jis / ji veikia.
- Kodėl jums patinka šis žmogus?
- Ką pasakysite, jeigu jį / ją sutiksite?

Communication:

16 marks

4 Communicative tasks @ 4 marks each = 16 marks.

1st Category 0 – 2 message not clear.

2nd Category 3 – 4 message clear.

N.B. If the communicative task has not been carried out, no marks can be awarded for register, vocabulary or structures.

Language:

14 marks

Language	Q.4
TOP - verb endings, agreements, tenses nearly always correct; - very good range of vocabulary; - nearly all words spelt correctly; - good sense of register.	10 – 14
MIDDLE - verb endings, tenses, agreements correct more often than incorrect; - reasonable to good range of vocabulary; - at least half the words spelt correctly; - some sense of register.	5 – 9
BOTTOM - most verb endings, tenses, agreements incorrect; - most words misspelt; - no sense of register.	0 – 4

Penkta užduotis**(30 Marks)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c)**.

- (a)** Organizuojate talentų šou. Socialinių tinklų paskyroje parašykite žinutę draugams ir pakvieskite dalyvauti.
- (b)** Sutikote savo seniai matytą draugą / -ę. Užpildykite pokalbį įrašydami atsakymus į tam skirtas vietas.
- (c)** Su draugais norite įkurti jaunimo centrą. Paprašykite miesto vadovų pagalbos.

Communication:**18 marks (6 + 12)**

First 3 tasks @ 2 marks each = 6 marks.

4 Communicative tasks @ 3 marks each = 12 marks.

1st Category 0 – 1 message not clear

2nd Category 2 – 3 message clear

N.B. If communicative task has not been carried out, no marks can be awarded for register, vocabulary or structures.

Language:**12 marks**

Language	Q. 5
TOP - verb endings, agreements, tenses nearly always correct; - very good range of vocabulary; - nearly all words spelt correctly; - good sense of register.	10 – 12
MIDDLE - verb endings, tenses, agreements correct more often than incorrect; - reasonable to good range of vocabulary; - at least half the words spelt correctly; - some sense of register.	5 – 9
BOTTOM - most verb endings, tenses, agreements incorrect; - most words misspelt; - no sense of register.	0 – 4

Listening Comprehension Test (120 Marks)

N.B. Candidates are not required to give the exact wording of the solutions proposed in this marking scheme. If the correct sense is given, they can obtain full marks for their answer. If both a correct and incorrect answer are given, award 0 marks.

Serious misspelling - 1 mark

Section A (28 Marks)

1. (a) Kur važiuoja Kristina?

4 Marks

- Į Vilnių
- Vilnių

(b) Kristina neturi studento pažymėjimo.

- Neteisingas

4 Marks

(c) Kada ir iš kurios aikštelės išvyksta autobusas?

Kada?

- Po 15 / penkiolikos minučių.
- 15 / penkiolika minučių

4 Marks

2 Marks

Iš kurios aikštelės?

- Iš 3 / trečios aikštelės
- 3 / trečios aikštelės

4 Marks

2. (a) Kokia sporto šaka minima pokalbyje?

4 Marks

- Krepšinis

(b) Kristina rungtynes žiūrės

- Kavinėje

4 Marks

(c) Kelintą valandą prasidės rungtynės?

4 Marks

- 3 / trečią valandą / 15:00

Section B (24 Marks)

1. (a) Baltijos kelio akcija vyko

4 Marks

- Rugpjūčio 23 dieną

(b) Ką barstė lėktuvas?

4 Marks

- Gėles

2. (a) Kiek metų buvo Baltijos kelio dalyvei Nomedai? 4 Marks
- Dvidešimt ketveri metai / 24 metai / 24
- (b) Laimė ir stebuklai mėgsta 4 Marks
- Tylą
3. (a) Parašykite **vieną** šeimos narį, minimą tekste. 4 Marks
- Žmona
  - Sūnus
- (b) Ką Baltijos kelyje veikė Vytautas? 4 Marks
- Stovėjo žmonių grandinėje
  - Dainavo dainas
  - Stovėjo susikibęs rankomis
  - Kvėpavo laisvės troškimu
  - Pajuto, kad yra laisvas

Section C (24 Marks)

- (a) Indicate whether the following statements are true or false. Put a tick (✓) in the relevant boxes. 12 Marks (3 x 4 Marks)

	True	False
(a) The invitation is to the cake baking festival.		✓
(b) The festival takes place in Radviliškiai.	✓	
(c) Rye bread additives are natural.	✓	

2. (a) Žagarė is famous for its 4 Marks
- Cherries
- (b) On what day of the week was the festival? 4 Marks
- Friday
- (c) The town was decorated with scarecrows (kaliausės). 4 Marks
- True

Section D (24 Marks)

1. (a) Eskedar is from Ethiopia. **4 Marks**
- True
- (b) What do coffee beans grown in Africa taste like? Give **one** detail. **4 Marks**
- Flowers
  - Fruit
  - Sour
- (c) What musical instrument did the girl play in the cafe? **4 Marks**
- Piano
2. (a) How many years has Eskedar been living in Lithuania? **4 Marks**
- Fourteen years / 14 years / 14
- (b) Name the season mentioned in the text. **4 Marks**
- Winter
- (c) Eskedar swims in a river. **4 Marks**
- False

Section E (20 Marks)

5 x 4 Marks

	Statement	True	False
1.	(a) A.Valujavičius crossed the Atlantic Ocean.	✓	
	(b) A.Valujavičius's final destination was Spain.		✓
2.	(a) Six bisons were released.		✓
	(b) The bisons will leave their habitat within two weeks.	✓	
	(c) Bisons should not be frightened away.	✓	

APPENDIX 1

Modified Marking Scheme

A modified marking scheme is applied to the work submitted by candidates who have been granted one or a combination of the following arrangements:

- Use of a recording device on grounds of a learning difficulty
- Use of a recording device on grounds of a physical difficulty
- Use a voice activated word processor
- Use of a word processor on grounds of a learning difficulty only (computer with the spell and grammar check facility enabled / turned off)
- Use of a scribe
- Waiver in relation to spelling and grammar

For Lithuanian Leaving Certificate **Ordinary** Level this means that errors in spelling and in certain grammatical elements such as incorrect cases and conjugations are not penalised. However, the answers must be comprehensible for full marks.

Examiner will write MMS Applied on the front of the script.

Spelling and incorrect accents: do not underline words that are misspelt, or which have missing or incorrect accents, even when pronunciation is affected.

Grammar: The grammatical elements which are not to be penalised can be judged by imagining that you are hearing the answer as a recording. Only mistakes that would be picked up when listening should be penalised.

APPENDIX 2

CD SCRIPT

Section A

Segment 1

Kristina: Sveikas, Domai! Seniai matytas. Kaip laikaisi?

Domas: O, labas, Kristina. Gera, ačiū. Kur važiuoji?

Kristina: Į Vilnių.

Domas: Tikrai?! Aš irgi.

Kristina: Kaip smagu, keliausime kartu. Turi bilietą?

Domas: Ne. Galvojau nusipirksiu čia, autobusų stotyje.

Kristina: Gera, tai einam. Laba diena, norėčiau dviejų bilietų į Vilnių.

Stoties darbuotoja: Sveiki, ar turite studento pažymėjimus?

Kristina: Taip, prašom.

Stoties darbuotoja: Su studento nuolaida 8 eurai. Mokėsite grynais ar kortele?

Kristina: Kortele prašyčiau.

Domas: O aš grynais, ačiū.

Stoties darbuotoja: Autobusas išvyksta po 15 minučių iš trečios aikštelės. Geros kelionės.

Segment 2

Domas: Kristina, ką veiksi Vilniuje?

Kristina: Važiuoju susitikti su draugais. Žiūrėsime krepšinio rungtynes. Gal norėtum prisijungti?

Domas: O kas žaidžia?

Kristina: Lietuvos komanda su Jungtinių Amerikos Valstijų rinktine. Juk tai istorinės varžybos ir dar pasaulio čempionatas.

Domas: Tikrai? Ir kaip aš nežinojau. O kur galime jas pažiūrėti?

Kristina: Labai gera vieta yra Bernardinų sode. Ten yra tokia lauko kavinė, kurioje visada rodo krepšinį.

Domas: Puiku. Kelintą valandą?

Kristina: Varžybos prasideda trečią valandą. Katedros aikštėje būsimė apie pusę trijų, kol nueisime, bus pats laikas.

Domas: Sutarta.

Section B

Segment 1

1989 metų rugpjūčio 23 dieną vyko Baltijos kelias. Apie du milijonai Baltijos šalių gyventojų susikibę rankomis sudarė gyvą žmonių grandinę nuo Vilniaus per Rygą iki Talino. Jie siekė pasauliui parodyti, kad yra pasirošę taikiai kovoti dėl nepriklausomybės. Štai ką prisimena Baltijos kelio dalyviai.

Aš esu – Edmundas. Man tuomet buvo tik 12 metų. Važiavau kartu su tėvais. Žmonių rankose plevėsavo trispalvės. Labiausiai įsiminė lėktuvą, kuris tiesiai ant žmonių barstė gyvas gėles. Žmonės iškelia rankas, o ant jų krenta gėlės, vaizdas toks, kad ir dabar prisiminus suvirpa širdis.

Segment 2

Mano vardas – Nomedas. Aš į Baltijos kelio grandinę stojau kartu su šeima. Man buvo 24-eri. Nors nebuvo nei interneto, nei mobiliųjų telefonų – apie Baltijos kelią žinojo visi. Atvažiavo ir seni, ir jauni, ir sergantys, ir žmonės su negalia. Stebuklai, kaip ir tikra laimė, mėgsta tylą. Gal todėl Baltijos kelyje niekas aplinkui nerūkavo, nebuvo perdėtos euforijos. Iki dabar atmintyje išliko ta unikali, stebuklinga tylą.

Segment 3

Aš – Vytautas. Žmona ir sūnus liko Vilniuje, o aš su kolegomis autobusu važiauvau tiesiai iš darbo. Atsistoję į žmonių grandinę visi dainavome lietuviškas dainas. Kai susikibome rankomis, atrodė lyg būtų tekėjusi elektros srovė. Visi kvėpavome tuo pačiu laisvės troškimu, todėl emocijos spaudė gerklę. Tą dieną visi pajutome, kad esame laisvi ir patys nuspręsimė, kaip mums gyventi.

Section C

Segment 1

Jūsų visų laukia ypatinga proga – tradicinė duonos kepėjų šventė – „Duona su pluta“!

Kada? Liepos 22 dieną!
Kur? Radviliškių kaimo kepykloje!

Festivalis „Duona su pluta“ tęsia naminės duonos kepimo tradicijas ir sukviečia duonos kepėjus iš visos Lietuvos. Jo metu žmonės iš arti gali pamatyti ne tik duonos kelią nuo tešlos iki stalo, bet ir išsikepti savo duonos kepaliuką. Šventėje duona kepama tik iš Lietuvoje užaugintų grūdų miltų. Ruginės duonos priedai – natūralūs – savame sode išauginti obuoliai, kmynai, kanapių sėklos, linų sėmenys.

Segment 2

O jei mėgstate vyšnias, atvykite į Žagarę, kur kasmet rengiamas vyšnių festivalis. Jau šį penktadienį kviečiame į turgų, kuriame rasite vyšnių pyragų, uogienių, gėrimų ir kitokių vyšnių skanėstų. Visas miestelis pasipuoš kaliausėmis. O ar žinote, kas yra kaliausė? Tai – didelė rankų darbo lėlė, kurios tikslas baidyti paukščius, kad jie nenulestų vyšnių. Ji yra pagrindinis šventės simbolis. Prie upės vyks kaliausių plaukimo rungtynės, o miesto aikštėje stovės įspūdingo dydžio – net dvylikos metrų – kaliausė.

Section D

Segment 1

Vilniuje, Pilies gatvėje, duris atvėrė naujas kavos baras. Kalbinau iš Etiopijos kilusią jo šeimininkę Eskedar.

- Eskedar, kuo ypatinga kava šiame bare?

- Kavos pupelės siunčiuosi iš Afrikos, o skrudinu čia, Lietuvoje. Afrikoje užaugintos kavos pupelės yra kitokios – gėlių, vaisių skonio, turi šiek tiek rūgštelės. Be to, kava yra puikus būdas pradėti pokalbį, parodyti savo kultūrą, svetingumą.

- Kodėl į Jūsų kavos barą ateina tiek daug pabėgėlių iš kitų šalių?

Kažkada ir aš buvau pabėgėlė, o dabar pabėgėliai ateina pas mane. Jie pasakoja, kaip atsidūrė Lietuvoje, kaip dabar atrodo jų gyvenimas. Kartą viena mergina paklausė, ar mano kavos bare gali pagroti pianinu – mat savo šalyje ji skambindavo, o dabar tokios galimybės nebeturi. Ir aš leidau – juk pabėgėlis pabėgėlį supranta.

Segment 2

- Tapote Lietuvos piliete. Kodėl? Juk reikėjo išpildyti nemažai reikalavimų – bent 10 metų gyventi šalyje, išlaikyti lietuvių kalbos ir konstitucijos egzaminus.

- Norėjau turėti teisę balsuoti ir dalyvauti viešame gyvenime. Jau keturiolika metų gyvenu čia ir jaučiuosi šios šalies dalimi.

- Lietuvoje žiemos šaltos ir ilgos. Kaip jas pakeliate?

Kai atvykau gyventi į Lietuvą, man buvo sunku išverti lietuviškas žiemas net ir vilkint šilčiausius drabužius. Bet pernai prisijungiau prie lietuvių, su kuriais visą žiemą kone kasdien maudomės ežere. Šaltas vanduo man – tikras jėgų ir optimizmo šaltinis.

Section E

Item 1

„Kiekvienam savas Atlantas!“ – sako keliautojas Aurimas Valujavičius. Jis per 121 dieną irklinė valtimi perplaukė Atlanto vandenyną ir tapo trečiuoju žmogumi pasaulyje, įveikusių tokią distanciją. Kelionės finišą Aurimas pasiekė Majamyje, kur jį pasitiko ne tik šeima, bet ir gausus būrys vietos lietuvių.

Item 2

Nenustebkite, jei kartais miškuose sutiksite didelį laukinį žvėrį. Šešiolika stumbrų iš Dzūkijos nacionalinio parko stumbryno paleidžiami į laisvę. Prižiūrėtojai tikisi, kad per dvi savaites stumbrai ras kaip išeiti pro atidarytus stumbryno vartus ir pasklis po miškus. Pamatę stumbrą elkitės ramiai: nebaidykite ir negąsdinkite gyvūno, o palaukite kol jis nueis savais keliais.

